

Els desafiaments ètics de la infodèmia. A propòsit de la COVID-19

Sergio Ramos Pozón

Professor lector, Escola d'Infermeria, Universitat de Barcelona

sergioramos@ub.edu

Recepció: 11/03/2021, acceptació: 18/06/2021

Resum: La pandèmia generada per la COVID-19 ha significat un desafiament per als mitjans de comunicació, ja que ha propiciat un volum immens d'informació en molt poc temps. S'ha hagut d'informar la ciutadania de manera precipitada en un clima d'incertesa. I això ha cristal·litzat en una infodèmia, la qual ha generat desconcert i desinformació. En aquest article exposem el fenomen de la infodèmia i tot el que ha generat al seu voltant (fake news com, per exemple, mites, falses creences, idees conspiradores, etc.). En segon lloc, presentem algunes idees ètiques i deontològiques per poder guiar el procés comunicatiu, de manera que els mitjans de comunicació puguin informar amb rigor, fiabilitat i respecte a la ciutadania perquè tinguin una opinió fonamentada, contrastada i argumentada. Aquesta pretensió ha de ser concebuda pels mateixos professionals de la comunicació com una obligació ètica i deontològica cap a la ciutadania.

Paraules clau: ètica, COVID-19, comunicació, deontologia, infodèmia.

Los desafíos éticos de la infodemia. A propósito de la COVID-19

Resumen: La pandemia generada por la COVID-19 ha significado un desafío para los medios de comunicación, pues ha propiciado un volumen inmenso de información en muy poco tiempo. Se ha tenido que informar a la ciudadanía de manera apresurada en un clima de incertidumbre. Y esto ha cristalizado en una infodemia, la cual ha generado desconcierto y desinformación. En este artículo exponemos el fenómeno de la infodemia y todo lo que ha creado a su alrededor (fake news como, por ejemplo, mitos, falsas creencias, ideas conspirativas, etc.). En segundo lugar, presentamos algunas ideas éticas y deontológicas con las que guiar su proceso comunicativo, de manera que los medios de comunicación puedan informar con rigor, fiabilidad y respeto con la ciudadanía para que tengan una opinión fundamentada, contrastada y argumentada. Dicha pretensión ha de ser concebida por los profesionales de la comunicación como una obligación ética y deontológica hacia la ciudadanía.

Palabras clave: ética, COVID-19, comunicación, deontología, infodemia.

The ethical challenges of the infodemic: The case of COVID-19

Abstract: The COVID-19 pandemic has signified a challenge for the media, since it has led to an immense generation of information in a very short time. Citizens needed to be quickly informed amidst a climate of uncertainty. This situation has crystallised into an

Els desafiaments ètics de la infodèmia. A propòsit de la COVID-19

Sergio Ramos Pozón (2021)

Llengua, Societat i Comunicació, núm. 19

<http://revistes.ub/index.php/LSC/>

lsc@ub.edu

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

doi:10.1344/LSC-2021.19.7

infodemic, which has generated confusion and misinformation. In this article, we discuss the *infodemic* and the phenomena it has generated (fake news such as, for example, myths, false beliefs, conspiracy theories and so on). Second, we present some ethical and deontological principles by which the media can report rigorously, reliably and with respect for the public, so that the latter can have a well-founded, verified and reasoned opinion. Communication professionals must view this aim as an ethical and deontological obligation towards citizens.

Keywords: ethics, COVID-19, communication, deontology, infodemic.

1. SOBRE LA INFODÈMIA I LES FAKE NEWS

La pandèmia de la COVID-19 ha significat un autèntic desafiament per als mitjans de comunicació, ja que s'ha generat d'una manera molt ràpida una gran quantitat d'informació per mira d'entendre el virus: les causes, les conseqüències, etc. Els mitjans han tingut un paper fonamental en la tasca de transmetre una informació real de la situació. No obstant això, amb l'objectiu de voler comprendre aquesta inusual situació, va proliferar —i encara prolifera— un enorme volum d'informació que, més que informar, ha desinformat la ciutadania. Aquest fenomen s'ha denominat «infodèmia».

Segons l'Organització Mundial de la Salut (2020), la infodèmia podria definir-se com 'una quantitat excessiva d'informació —en alguns casos correcta; en altres, no— que dificulta que les persones troben fonts fiables i orientació fidedigna quan les necessiten'.

Ràpidament van començar a proliferar articles científics que abordaven una gran varietat de temàtiques associades al coronavirus. Revistes de gran prestigi com *JAMA* van rebre 11.000 articles en a penes els primers sis mesos de la pandèmia (Bauchner et al. 2020), i van arribar fins i tot a publicar-se a gran velocitat per convertir-se d'aquesta manera en la «revista pionera» en la transmissió d'informació (Palayew et al. 2020). Les ànsies de trobar apressadament un tractament eficaç, com es va pensar amb la hidroxiclороquina (Mehra et al. 2020; Davido et al. 2020), van fer que una revista de reconeixement mundial com *Lancet* publicés articles científics que, posteriorment, van mostrar poca fiabilitat en les seves anàlisis i resultats, motiu que va portar la revista a retirar aquell article posteriorment, al·legant que «no poden donar fe de la veracitat de les fonts de dades».¹

Els mites, falses creences, idees conspiradores, etc., van començar a proliferar entre la societat (Naeem et al. 2020). Tot plegat és el que es coneix habitualment com a *fake news* (Moscadelli et al. 2020). Les teories conspiradores i els grups de negacionistes no van trigar a aparèixer. Només per citar alguns exemples: es va considerar que l'origen de la COVID-19 el causava el 5G, la pròxima generació de banda ampla per als mòbils, que podria «transportar» el virus per inocular-lo a la població. Altres s'agafaven a la manipulació dels mitjans de comunicació i, amb el *hashtag* #FilmYourHospital, mostraven fotografies d'hospitals buits, intentant així pensar que tot era una manipulació i, conseqüentment, una ficció. Es van crear campanyes com «*Empty hospital*» o «*Hospitals vacíos*» amb aquesta mateixa finalitat. Per si encara no fos prou, la idea que el virus va ser creat en un laboratori de Wuhan era recurrent. Segons l'estudi de Roozenbeek et al. (2020), el 37 % de la població espanyola recolzava aquesta hipòtesi. Una xifra gens menyspreable, però sí indicativa de fins a quin punt la gent està disposada a creure certes tesis.

¹ <https://www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S0140-6736%2820%2931324-6> [Consultat el 21 de maig de 2021.]

Sembla, fins i tot, que hi ha un perfil de persones determinat que són més propenses a creure en totes aquestes idees: persones joves que actualment treballen i no estudien i amb un nivell educatiu baix (Duplaga 2020).

Els possibles tractaments també foren tema de debat. L'aleshores president dels Estats Units, Donald Trump, incitava la ciutadania a injectar-se desinfectant per netejar-se els pulmons o rebre rajos de llum amb l'objectiu d'acabar amb el virus.

Amb tot, hem anat aprenent dels errors i de les dificultats, i, en general, dels desafiaments que ha generat aquesta nova situació. D'una banda, hem donat més protagonisme als experts en epidemiologia, genètica, etc., intentant així deixar clars missatges reals i contrastats, juntament amb la tàctica d'aplicar l'«argument de l'autoritat», és a dir, l'acceptació de la veu dels experts com a allò «verdader». D'una altra, inclús hem anat desenvolupant noves eines per desmentir les falses idees (*fake news*) que s'han anat inserint a la societat. Un exemple ha estat CoVerifi, una aplicació web per verificar la credibilitat de les notícies (Kolluri i Murthy 2021).

Ara bé, el que més s'ha evidenciat ha estat la constatació que en ocasions als mitjans de comunicació els han mancat algunes premisses ètiques i deontològiques amb les quals guiar el seu procés comunicatiu. Més que empoderar les persones per entendre i comprendre tota aquesta situació, de vegades han provocat desconcert i han creat falses idees de la realitat. Això ha implicat que alguns ciutadans hagin posat en perill la seva vida per falsos missatges o per no haver-se fet una idea correcta de la pandèmia. No es tracta de censurar, sinó més aviat d'empoderar, de capacitar perquè es doni una informació de qualitat, contrastada amb fonts i dades fiables, i amb coneixement de causa.

Malgrat tots els esforços que van fer els professionals assistencials, científics i comunicadors, s'ha confirmat que una gran part de la població ha perdut la confiança pública en la ciència i la política en no haver resolt «ja» aquesta situació, pensant que tant els polítics com els científics no han estat a l'alçada, al·legant que no han sabut gestionar la incertesa que ha provocat tota aquesta nova situació pandèmica.

Amb independència que aquesta concepció sigui certa o no, la realitat és que en ocasions s'ha pecat de voler «comunicar» sense pensar amb calma en el com, el per què i el què comunicar. Comunicar per comunicar, sense un objectiu clar, concís i respectuós, deixa de tenir un veritable sentit més enllà del d'«acumular» informació.

El nostre objectiu en l'apartat següent és mostrar algunes eines ètiques per fonamentar i orientar la tasca dels qui pretenguin difondre coneixement veraç, correcte, etc. La finalitat, simplement, és que aquesta comunicació sigui apropiada, correcta i respectuosa amb la societat.

2. ALGUNES RECOMANACIONS ÈTIQUES PER A UNA COMUNICACIÓ CORRECTA

És obvi que els mitjans de comunicació tenen una certa obligació ètica d'informar adequadament la ciutadania sobre temes d'interès que afecten la seva vida quotidiana. Aquesta exigència inexcusable s'ha de portar a terme en qualsevol àmbit; no obstant això, en aquesta situació inusual de pandèmia aquesta tasca ha de ser realitzada amb més rigor, ja que les persones poden orientar la seva vida en relació amb les recomanacions que reben de les autoritats pertinents.

Aquest context de pandèmia clarament ha significat una necessitat d'informar en nom de l'interès públic. Ara bé, divulgar informació en aquest sentit pot entrar en col·lisió amb drets fonamentals de les persones, com són, entre d'altres, la intimitat, la confidencialitat i la integritat, raó per la qual mereixen un abordatge molt respectuós amb els drets

humans (Yusof et al. 2020). Que es tingui l'obligació professional d'informar no implica, necessàriament, aportar qualsevol informació, de qualsevol tipus i de qualsevol manera.

Com dèiem, els mitjans de comunicació tenen aquesta àrdua tasca, que és la de tenir informada la ciutadania. Per això també s'estableix un cert dret de les persones a poder conèixer, a rebre informació fidedigna i de qualitat. Cal dir que un bon comunicador ha de tenir la premissa bàsica de generar confiança. Aquesta confiança s'ha de guanyar no només «aportant informació», sinó fent-ho amb propietat: amb dades fiables, respectuoses amb les persones, contrastades i documentades.

La veracitat serà un factor considerable i necessari. Convé no oblidar que la mateixa Constitució espanyola fins i tot reconeix, a l'article 20.d, aquest dret, cosa que genera també una obligació: «*Se reconocen y protegen los derechos: A comunicar o recibir libremente información veraz por cualquier medio de difusión*».

El fet de poder disposar d'informació veraç permet que la ciutadania es generi una opinió pública i crítica sobre la realitat. Una informació no apropiada, esbiaixada o fraudulenta pot contradir aquest dret a ser lliure de pensament i, fins i tot, poder assenyalar una certa manipulació o persuasió.

Per tant, es genera en els professionals de la comunicació aquesta responsabilitat ètica cap a les persones, la qual, a la vegada, possibilita una veritable democràcia, ja que la persona pot crear-se així una opinió crítica (López de Lerma 2018).

Ahora, evitar mentides piadoses o esbiaixades generarà confiança en els mitjans de comunicació. Ara bé, la veracitat no residirà només en allò escrit, sinó també en allò visual. Encara que la difusió d'imatges per part dels mitjans de comunicació ha sigut habitualment apropiada i respectuosa, aquesta pandèmia ha desafiat drets fonamentals com la intimitat, la confidencialitat, la dignitat i l'honor, ja que hem vist amb massa freqüència imatges de pacients, familiars i professionals als hospitals en situacions de vulnerabilitat. Per sort, els mateixos mecanismes de protecció contra el virus (ulleres, equips de protecció individual —EPI— o mascaretes) van resultar un bon aliat per a la no divulgació d'informació personal i sensible (Macià 2020). Tot i que en aquest cas dits mecanismes van resultar ser positius per a una bona praxi, no s'ha de descuidar que les imatges també poden provocar molt de dolor, patiment i discriminació.

Tant amb la informació escrita com amb la difusió d'imatges certs professionals van contradir la seva pròpia essència en divulgar tot allò vinculat a les *fake news*, i més encara quan no es va demanar perdó per les conseqüències que pogués ocasionar. L'objectivitat va brillar per la seva absència. El principi de transparència esdevé totalment necessari no només per ser un «bon professional» (aquell que fa la seva feina correctament, aportant competències tècniques, tot i que sempre està condicionat pel seu àmbit estrictament professional), sinó de ser, sobretot, un «excel·lent professional» (aquell «bon professional» que, a més, aporta compromís, respecte pels valors aliens i ho fa amb passió; en resum, una responsabilitat ètica no tant amb la seva professió com amb la societat). Més que mers professionals, el que la societat necessita són excel·lents professionals que estiguin compromesos amb el que fan i el per què ho fan.

El Comitè de Bioètica de Catalunya (2004) sosté que un dels principis bàsics de l'ètica de la informació és el de la transparència. Algunes directrius que exposen per poder salvaguardar-lo són les següents:

- Distingir els fets objectivables de les interpretacions i les opinions, evitant confusió o distorsió deliberada.
- Exposar la procedència de les dades.
- Rectificar aquelles informacions que s'hagi comprovat que són falses o esbiaixades.

Els desafiaments ètics de la infodèmia. A propòsit de la COVID-19

Sergio Ramos Pozón (2021)

Llengua, Societat i Comunicació, núm. 19

<http://revistes.ub/index.php/LSC/>

lsc@ub.edu

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

doi:10.1344/LSC-2021.19.7

- Declarar possibles interessos que vinculin o motivin la informació.

Per tant, el principi de transparència reclama una exposició clara i evident de la informació aportada. Un professional que oculta informació, que aporta dades falses o esbiaixades o que amaga interessos personals no generarà confiança perquè no és honest (ni amb el coneixement que genera ni amb la seva professió, ni tampoc amb si mateix).

En el mateix text del Comitè de Bioètica de Catalunya (2004) s'exposa un altre principi imprescindible, que és el de la responsabilitat informativa, el qual es pot materialitzar en les indicacions següents:

- No crear falses expectatives, especialment entre els sectors vulnerables de la població.
- No generar ni difondre missatges que poden perjudicar de manera innecessària l'estat emocional de la societat.
- No realitzar processos comunicatius que amaguin conflictes d'interessos.

Tant el principi de transparència com el de responsabilitat informativa porten implícita una certa humilitat «epistemològica», professional i personal. La humilitat és la virtut oposada a la supèrbia. El diccionari de la Reial Acadèmia Espanyola defineix *humilitat* com la 'virtut que consisteix en el coneixement de les pròpies limitacions i debilitats i en obrar d'acord amb aquest coneixement'.

El que ha aportat dades errònies, però sense cap lucre o objectiu personal, ha pogut incórrer en mala praxi, però sense mala fe. Una lectura errònia o esbiaixada de dades, una actuació precipitada, una mala cerca d'informació o, simplement, el desconeixement de fonts més contrastades pot provocar de sostenir conclusions fatals. La humilitat es tradueix en el fet de reconèixer aquest error, demanar disculpes i assumir responsabilitat, i també en intentar corregir l'error donant un nou coneixement contrastat, veraç...

Algunes persones podrien considerar que reconèixer els errors podria implicar perdre autoritat; tanmateix, considerem que és més aviat al contrari. En realitat, mostra seguretat amb si mateix, companyonia, confiança i estima tant cap a les persones amb què es treballa com amb el receptor del missatge que es volia donar, ja que mostra diàleg, proximitat i humanitat.

Aquesta mateixa humilitat també s'hauria d'haver transmès amb major èmfasi en assumir la incertesa amb què la ràpida propagació de la pandèmia es va donar. La velocitat amb la qual es va expandir aquest virus desconegut, les greus i ràpides conseqüències que va tenir —i té— entre les persones, els anhels de trobar solucions, etc., va tenir com a conseqüència la rectificació constant d'estratègies, de plans terapèutics... Aquesta nova amenaça implicava necessàriament una «ètica de la incertesa», la qual té com a base el reconeixement que no ho sabem tot, ni de bon tros «tot» del que «ja sabem» (Segura 2019). Això no obstant, a mesura que es va anar generant més coneixement gràcies a estudis científics (epidemiològics, genètics, moleculars, etc.), es va haver d'anar rectificant per a un abordatge millor. Encara que per a molts aquesta constant modificació de plans suposava «ignorància», «incertesa» i «incompetència» per no saber gestionar degudament, en realitat no és més que anar adoptant la (possible) millor estratègia en relació amb el disponible coneixement (fiable, tot i que sempre revisable) acumulat que s'anava produint. Això és intentar gestionar la incertesa.

Aquesta actitud ha d'implicar l'adopció d'una altra estratègia ètica, com és la prudència. Aristòtil (2000) sostenia que la prudència és la principal de les virtuts. Aquesta consisteix en la capacitat de la raó pràctica per poder deliberar apropiadament sobre el que és bo i convenient per assolir una vida bona en general. En concret,

Els desafiaments ètics de la infodèmia. A propòsit de la COVID-19

Sergio Ramos Pozón (2021)

Llengua, Societat i Comunicació, núm. 19

<http://revistes.ub/index.php/LSC/>

lsc@ub.edu

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

doi:10.1344/LSC-2021.19.7

proporciona la possibilitat de discernir i deliberar amb coneixement de causa, analitzant els pros i contres, i tractant d'escollir apropiadament. En resum, procura sempre escollir el millor per a cada decisió particular.

I precisament aquesta prudència no es va donar sempre, ja que en certes ocasions hauria estat més correcte esperar per comunicar amb rigor, amb fonament i de manera precisa. No per voler informar s'ha d'incórrer en la precipitació, la no correcta comprovació de les dades ni en l'objectivitat. No s'ha d'oblidar que moltes vegades les persones es refien més del que diuen els seus amics propers, les seves famílies, etc. (encara que es basin en rumors, suposicions o informacions de tercers), que no en els fets contrastats i dels experts en la matèria. Per tant, si un mitjà de comunicació no ha generat confiança entre les persones, difícilment arribarà el missatge que vol donar, perquè sempre serà qüestionat, si la ciutadania té una concepció diferent del missatge que es vol donar.

Comptat i debatut, els mitjans de comunicació tenen una obligació ètica, un imperatiu moral, cap a la ciutadania perquè les persones puguin disposar d'informació real, verídica, apropiada i respectuosa. La necessitat d'empoderar les persones per fer-se una opinió és un dret i una obligació (tant ètica com legal). El com transcorri aquesta pandèmia i el com es gestioni tot el procés, en gran part, serà fruit de com es transmet tot aquest volum d'informació que es va generant. I, novament, necessitarem professionals excel·lents i no, simplement, bons professionals.

3. CONCLUSIONS

La ràpida expansió de la pandèmica generada per la COVID-19 ha significat un autèntic desafiament per als mitjans de comunicació. Amb l'objectiu de voler informar la ciutadania sobre aquesta situació, en algunes ocasions s'ha pecat de fer-ho apressadament, sense informació fiable i dades contrastades, i sense cap rigor. A això se li suma el context d'incertesa i la rapidesa de la propagació del virus. En aquest sentit, assistim a una allau d'informació, una infodèmia, que no vam saber gestionar apropiadament i que va forjar, en la ciutadania, desconcert. D'aquesta manera, van aparèixer idees irracionals, mites, etc., que van augmentar la confusió. Es va pecar de carència, o d'oblit, d'alguns principis ètics i deontològics fonamentals. Per això és necessari recordar i aplicar amb més èmfasi algunes eines ètiques per poder gestionar la informació de manera correcta i ser excel·lents professionals que empoderin la ciutadania amb una opinió fonamentada, contrastada i argumentada.

4. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

ARISTÒTIL (2000). *Ètica a Nicómaco*. Madrid: Gredos.

BAUCHNER, Howard; FONTANAROSA, Phil i GOLUB, Robert (2020). «Evaluation and Peer Review During a Pandemic: How Journals Maintain Standards». *Jama*, 324(5): 453–454.

COMITÈ DE BIOÈTICA DE CATALUNYA (2004). *Consideracions ètiques entorn de la informació sanitària*. Disponible a: https://canalsalut.gencat.cat/web/.content/_Sistema_de_salut/CBC/recursos/document_s_tematica/conectiques01.pdf [Consultat el 21 de maig de 2021.]

DAVIDO, Benjamin; LANSAMAN, Thibaud; BESSIS, Simon; LAWRENC, Christine; ALVAREZ, Jean-Claire; MASCITTI, Hélène, BOUCHAND, Frédérique; MOI NE, Pierre; PERRONNE, Véronique et al. (2020). «Hydroxychloroquine plus azithromycin: a potential interest in reducing in-hospital morbidity due to COVID-19 pneumonia (HI-ZY-COVID)?» Disponible a:

Els desafiaments ètics de la infodèmia. A propòsit de la COVID-19

Sergio Ramos Pozón (2021)

Llengua, Societat i Comunicació, núm. 19

<http://revistes.ub/index.php/LSC/>

lsc@ub.edu

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

doi:10.1344/LSC-2021.19.7

DUPLAGA, Mariusz (2020). «The Determinants of Conspiracy Beliefs Related to the COVID-19 Pandemic in a Nationally Representative Sample of Internet Users». *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 17, 7818; doi:10.3390/ijerph17217818.

MEHRA Mr.; SESAI Ss.; RUSCHITZKA, F. i PATEL An. (2020). «Hydroxychloroquine or chloroquine with or without a macrolide for treatment of COVID-19: a multinational registry analysis». *Lancet*. <[https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)31180-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)31180-6)>

LÓPEZ DE LERMA, Jesús (2018). «El derecho a recibir información veraz en el sistema constitucional. El ejercicio profesional del periodismo como garantía democrática». *Estudios de Deusto*, 66(2): 435-459. <[http://dx.doi.org/10.18543/ed-66\(2\)-2018pp435-459](http://dx.doi.org/10.18543/ed-66(2)-2018pp435-459)>

KOLLURI, Kikhil i MURTHY, Dhiraj (2021). «CoVerifi: A COVID-19 news verification system». *Online Soc Netw Media*. <doi:10.1016/j.osnem.2021.100123>

MACIÀ, Carlos (2020). «COVID-19 en portada: radiografía ética de la cobertura fotográfica de la pandemia en España». *Revista española de comunicación en salud*, Suplemento 1, S42-S58. <<https://doi.org/10.20318/recs.2020.5435>>

MOSCADELLI, Andrea; ALBORA, Giuseppe; BIAMONTE, Massimiliano et al. (2020). «Fake News and Covid-19 in Italy: Results of a Quantitative Observational Study». *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 17, 5850. <doi:10.3390/ijerph17165850>

NAEEM, Salman; BHATTI, Rubina i KHAN, Aqsa (2020). «An exploration of how fake news is taking over social media and putting public health at risk». *Health Info Libr J*. <doi:10.1111/hir.12320>

ORGANITZACIÓ MUNDIAL DE LA SALUT (2020). *Entender la información y la desinformación en la lucha contra el COVID-19*. Disponible a: <https://iris.paho.org/bitstream/handle/10665.2/52053/Factsheet-Infodemic_spa.pdf?sequence=14&isAllowed=y> [Consultat el 21 de maig de 2021.]

PALAYEW, Adam; NORGAARD, Ole; SAFREED-HARMON, Kelly et al. (2020). «Pandemic publishing poses a new COVID-19 challenge». *Nature Human Behaviour*, 4: 666-669.

ROOZENBEEK, Jon; SCHNEIDER, Claudia; DRYHURST, Sarah et al. (2020). «Susceptibility to misinformation about COVID-19 around the world». *R. Soc. Open Sci*, 7: 201199. <<http://dx.doi.org/10.1098/rsos.201199>>

SEGURA, Andreu (2019). «L'ètica de la ignorància (i de la incertesa) i la iatrogènia, un problema de salut pública», *Revista Bioètica i Dret*, 45: 11-24.

YUSOF, Aimi; MUUTI, Muhamad; ARIFFIN, Lidya et al. (2020). «Sharing Information on COVID-19: the ethical challenges in the Malaysian setting». *Asian Bioeth Rev*, 25 de juny: 1-13. <doi: 10.1007/s41649-020-00132-4>